

Sacco di Roma – vyplienenie Ríma

Roberto de Mattei

25. marca 2019 ✚ *História*

Klement VII.

Píše sa rok 1527. Cirkev prežíva obdobie zmätku doktrinálneho i morálneho. V Nemecku prepukla schizma, ale pápež, ako sa zdá, nie je schopný uvedomiť si závažnosť tejto drámy. Skupina kardinálov a biskupov presadzuje nutnosť súhlasu s heretikmi. Ako tomu býva v najťažších hodinách dejín, udalosti nasledujú s extrémnym spádom. V nedeľu 5. mája vojsko, ktoré vtrhlo z Lombardie, dorazilo na Janikulum.

Cisár Karol V. nahnevaný, že Klement VII. uzavrel politickú alianciu s jeho nepriateľom, francúzskym kráľom Františkom I., vyrazil so svojim vojskom proti hlavnému mestu kresťanstva. Ten večer slnko zapadlo posledný krát nad oslňujúcimi krásami renesančného Ríma. Asi 20 tis. mužov, Talianov, Španielov a Nemcov, medzi nimi veľa žoldnierov a to i luteránskej viery sa pripravovalo na útok proti Večnému mestu. Ich veliteľ im dal povolenie mesto vyplieniť.

Celú noc zvonili zvony na Kapitolu a zvolávali Rimanov do zbrane, ale bolo už priveľmi neskoro na improvizáciu účinnej obrany. Za úsvitu 6. mája s podporou hustej hmly, nastúpili žoldnieri na útočnú pozíciu medzi hradbami Sant'Onofrio a Santo Spirito. Švajčiarska garda sa zhromaždila okolo vatikánskeho obelisku rozhodnutá zachovať až k smrti vernosť svojej prísahe. Posledný z nich sa obetovali pri hlavnom oltári baziliky Svätého Petra. Ich odpor umožnil útek Pápežovi a niekoľko kardinálov.

Cez Passetto di Borgo, ktorý spojuje Vatikán s Anjelským hradom, unikol Klement VII. do pevnosti, jedinej ochrany pred nepriateľom. Z hradieb mohol pápež sledovať strašný boj, ktorý sa odohrával pri bránach hradu, zatiaľ čo nemocní z nemocnice Santo Spirito in Saxia boli vraždení kopijami a mečmi.

Starý Rím

Bezhraničné povolenie kradnúť a vraždiť trvalo osem dní, okupácia mesta následne deväť mesiacov. *Peklo je ničím v porovnaní so spúšťou, akú predstavuje Rím*, čítame v benátskej správe z 10. mája 1527, ako uvádza Ludwig von Pastor v *Storia dei Papi* (Desclée, Roma 1942, vol. IV, 2, p. 261).

Prednostnými obeťami zúrivosti žoldnierov boli rehoľníci. Kardinálske paláce boli vyplienené, chrámy sprofanizované, kňazi a mnísi zabíjaný alebo predávaný do otroctva, rehoľné sestry znásilnené a predané na trhu. Bolo možné zazrieť obscénne paródie na náboženské obrady, omšové kalichy používali opilci s kliatbami na perách, posvätené hostie hádzali zvieratám, hroby svätých zneuctili, s hlavami apoštolov ako sv. Ondreja sa hrali na uliciach ako s loptou.

Do kostola k oltáru bol vovedený somár oblečený v obradnom rúchu. Kňaz, ktorý odmietol vydať hostie, bol rozsekaný na kusy. Mesto bolo potupené vo svojich náboženských symboloch a svätých pamiatkach (viz *André Chastel, Il Sacco di Roma*, Einaudi, Torino 1983; Umberto Roberto, *Roma capta. Il Sacco della città dai Galli ai Lanzichenecchi*, Laterza, Bari 2012).

Klement VII. z rodu Medici neprijal výzvu svojho predchodcu Hadriána VI. k radikálnej reforme cirkvi. Martin Luther šíril už 10 rokov svoje herézy, ale pápežský Rím naďalej zotrval v relativizme a v hedonizme. Nie všetci Rimania prepadli mravnej skaze a zženštilosti, ako sa domnieval historik Gregorovius. Nepatrili medzi nich šľachtici ako Giulio Valatti, Gianbattista Savelli a Pierpaolo Tebaldi, ktorý vyzdvihli svoju zástavu so znakom *Pro fide et Patria* a kládli do posledného dychu heroický odpor u Ponte Sisto; neboli medzi nimi ani žiaci Collegio Capranica, ktorý prišli na pomoc a padli u Santo Spirito, kde bránili pápeža v jeho ohrození.

Za túto hromadnú obeť získal tento cirkevný inštitút titul „Almo“ (božský, vznešený). Klement VII. sa zachránil a spravoval cirkev až do roku 1534 a potýkal sa s Lutherovým rozkolom a neskôr anglickým, ale stať sa svedkom pustošenia Ríma bolo pre neho tvrdšie ako samotná smrť. Cisárske oddiely až 17. októbra 1528 opustili Rím, ktorý bol v troskách.

Mesiac po vpáde podáva jeden z očitých svedkov tento hrôzostrašný obraz: V Ríme, hlavnom meste kresťanstva nie je žiadny zvon, žiadny kostol sa neotvára, neslúžia sa omše, nedeľa nie je sviatočný deň. Bohaté obchody na tržnici slúžia ako stajne pre kone, najkrajšie paláce sú spustošené, veľa domov vypálených, iné zbúrané, zbavené portálov a okien. Ulice sa zmenili na smetisko. Hrozný je zápach mŕtvol, ľudia i zvieratá majú rovnaký pohreb; v chrámoch som videl mŕtvolu krvavú od psov. Nevieť, k čomu by som to všetko prirovnal, snáď k zničeniu Jeruzalema. Teraz spoznávam Božiu spravodlivosť, ktorá nezabúda, i keď prichádza neskoro. V Ríme sa páchali úplne otvorene všetky hriechy: sodomia, simónia, idololatria, pokrytectvo, podvody; preto sa nemôžeme domnievať že toto všetko sa stalo náhodou. Stalo sa to z dôvodu Božieho súdu (L. von Pastor, *Storia dei Papi*, cit., p. 278).

Pápež Klement poveril Michelangela zobrazíť v Sixtínskej kaplnke Posledný súd, aby tak zvečnil drámu, ktorú v tých dňoch podstúpila cirkev Ríma. Všetci to chápali ako trest z neba. Nechýbali včasné varovania, ako blesk, ktorý udel do Vatikánu a postava pustovníka Brandana z Petroie, ktorého ľudia uctievali ako „Kristovho blázna“ a ktorý na Zelený štvrtok 1527, keď Klement VII. žehnal u Svätého Petra ľud, zvolal: *bastard a sodomista, pre tvoje hriechy bude Rím zničený. Vyspovedaj sa, obráť sa, pretože za štrnásť dní Boh udrie na teba i na mesto*.

Rok predtým, koncom augusta boli kresťanské oddiely porazené Osmanmi na poli u Moháča. Maďarský kráľ Ľudovít II. Jagelovský v boji padol a vojsko Sulejmana I. opanovalo Budín. Zdalo sa, že islamská vlna valiac sa do Európy je nezadržateľná. A predsa hodina trestu bola ako vždy hodinou milosrdenstva. Ľudia Cirkvi pochopili, ako bláznivo išli za leskom rozkoše a moci. Až po strašnom Sacco zmenili od základu svoj život.

Radostný Rím renesancie sa zmenil v prísny Rím kajúcnosti a protireformácie. Medzi tými, ktorý vytrpeli Sacco di Roma, bol Gian Matteo Giberti, biskup z Verony, ktorý však bol vtedy v Ríme. Uväznený okupantami prisahal, že neopustí svoje biskupské sídlo, pokiaľ bude oslobodený. Dodržal svoje slovo, vrátil sa do Verony a venoval všetku svoju energiu reforme cirkvi až do svojej smrti 1543.

Svätý Karol Boromejský, ktorý sa neskôr stane vzorom biskupov katolíckej Reformy, sa inšpiroval jeho príkladom. V Ríme boli tiež Carlo Carafa a sv. Kajetán z Thieny, ktorý v roku 1524 založili rád theatinou, vysmievaný pre svoj postoj neochvejnej dôvery v Božiu prozreteľnosť, ktorý išla tak ďaleko, že spoliehala na almužnu, ale nikdy o ňu neprosila. Títo dvaja zakladatelia rádu boli mučení žoldniermi, ale akoby zázrakom unikli smrti.

Keď sa Carafa stal kardinálom a predsedom prvého tribunálu Svätej rímskej a všeobecnej inkvizície, chcel mať po svojom boku dominikána otca Michele Ghislieriho. Obidvaja, Carafa a Ghislieri s menami Pavol IV. a Pius V. sa stali vynikajúcimi pápežmi katolíckej protireformácie XVI. storočí.

Tridentský koncil (1545 - 1563) a víťazstvo nad Turkami u Lepanta (1571) ukazujú, že aj v najtemnejších hodinách dejín je s Božou pomocou možná obroda: ale pri jej vzniku stál očistný trest Sacco di Roma.

Taliansky historik a profesor, Roberto de Mattei prináša v knihe ***Druhý vatikánsky koncil*** s podnadpisom ***Doposiaľ nenapísané dejiny*** ucelený pohľad na udalosť, ktorá zásadným spôsobom ovplyvnila život v katolíckej Cirkvi v druhej polovici 20. storočia a nemalou mierou naň vplýva i dnes. Zaujímavosť si môžu túto vysokohodnotnú knihu objednať na odkaze: <https://www.christianashop.sk/druhy-vatikansky-koncil-doposial-nenapisane-dejiny/>.

URL adresa článku: <http://christianitas.sk/sacco-di-roma-znicenie-rima/>